

Trasy poznawcze
po Euroregionie Glacensis

Poznávající okruhy Euroregionu Glacensis

powiat świdnicki
okres Świdnický

Świdnica, Kościół Pokoju / Świdnica, Kostel Míru (fot. Istock)

Świdnica, Muzeum Dawnego Kupiectwa / Świdnica, Muzeum dávného kupectví (fot. Andrzej Deska)

Świdnica, Muzeum Dawnego Kupiectwa / Świdnica, Muzeum dávného kupectví (fot. Andrzej Deska)

Czesko-polskie zawody strażackie w Strzegomiu / Česko-polské hasičské závody ve Strzegomiu (fot. UM w Strzegomiu)

Strzegom, zrewitalizowany park miejski / Strzegom, revitalizovaný městský park (fot. UM w Strzegomiu)

Powiat świdnicki (www.powiat.swidnica.pl)

1 Trasa historyczna (10 km): Strzegom („Szlak Kamienia” **udostępnienie dziedzictwa kulturowego) – Góra Krzyżowa – Rogoźnica** (Muzeum Gross-Rosen Niemiecki Nazistowski Obóz Koncentracyjny i Zagłady 1940–1945)

W **Strzegomiu** wędrując „Szlakiem Kamienia” można poznać lokalne dziedzictwo naturalne i kulturowe regionu związane z tematyką kamienia. Proponowane są tu trasy tematyczne, na których znajdują się ekspozycje i zabytki związane z kamieniem, jak kościoły świętych Apostołów Piotra i Pawła czy wystawa kamiennych rzeźb. Dominujący nad miastem kościół jest jedną z ważniejszych gotyckich świątyń w kraju. Jego wybitne walory architektoniczne i rzeźbiarskie oraz imponujące rozmiary sprawiają, że świątynia ma szczególne znaczenie dla dziedzictwa kulturowego regionu. Kościół, wzniesiony z granitu i bazaltu w XIV wieku przez joannitów, w typie gotyckiej bazyliki szkoły śląskiej, zachwyca arcyzmem kamiennych detali architektoniczno-rzeźbiarskich. Z miasta szlak niebieski prowadzi na **Górze Krzyżową**, najwyższą we Wzgórzach Strzegomskich (354 m n.p.m.) o stromych zboczach, której kopulasty szczyt wieńczą bazaltowe skałki. Wzgórze jest cenne pod względem przyrodniczym, jego wierzchołek i górne partie zboczy porasta las mieszany, niżej rozciągają się pola uprawne. **Ciekawostka:** Budowa geologiczna góry sprawiła, że na bazaltach tworzących szczytowe skałki i rumoszone usypiska na zboczach, wykształcił się zespół roślinności naskalnej i ciepłolubnej. **Na szczyt prowadzą granitowe schody, jest kamienna platforma widokowa i krzyż, przy ścieżkach ustawiono tablice informacyjne i ławki. Ze szczytu widać Masyw Ślęzy oraz góry: Sowie, Wałbrzyskie, Kamiennie i Kaczawskie, a nawet Śnieżkę w Karkonoszach. Następnie, przez pola i lasy na zboczach widać Jedlicę, trasa prowadzi do Rogoźnicy na teren dawnego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen i do kamieniołomu z zachowaną infrastrukturą. W Gross-Rosen więźniowie, głównie Żydzi, Polacy i Rosjanie, pracowali w kamieniołomach przy wydobyciu granitu. Przez obóz przeszło około 125 tysięcy więźniów. Zachowała się brama obozowa z wartowniami, fragmenty ogrodzenia, piec krematorium i miejsce egzekucji – ściana śmierci.**

2 Całodzienna miejska trasa po Świdnicy: Muzeum Dawnego Kupiectwa, katedra, „Szlak Kamienia”, rynek, mury obronne i baszty, twierdza i zamek, Kościół Pokoju

Aby poznać zabytki Świdnicy, można kierować się umieszczonymi w chodniku granitowymi płytami, ale najlepiej jest korzystać z audioprzewodników wypożyczonych w Centrum Informacji Turystycznej w Rynku i samodzielnie planować zwiedzanie, o długości dostosowanej do możliwości uczestników wycieczki. Najważniejszymi obiektami są tu: jedyne w kraju **Muzeum Dawnego Kupiectwa**, gotycka **katedra świętych Stanisława i Wacława** z XIV wieku z najwyższą wieżą na Śląsku, kamiennymi kaplicami, podziemiami, rzezbami i epitafiami, **wieża ratuszowa** z XVIII wieku oraz elementy „**Szlaku Kamienia**” z tablicami informacyjnymi zachęcającymi do spojrzenia na zabytki miasta z innej perspektywy. Na Starym Mieście jest wiele wysokiej klasy kamiennych rzeźb (barokowe fontanny w narożach Rynku, portale kamienic, fragmenty średniowiecznych

murów obronnych i baszty, kryże pokutne, epitafia wokół Kościoła Pokoju, pozostałości twierdzy świdnickiej i zamku Bolka II Świdnickiego). **Ciekawostka:** Najważniejszym zabytkiem jest ewangelicki **Kościół Pokoju Świętej Trójcy**, największa drewniana, barokowa świątynia w Europie, wpisana na listę obiektów dziedzictwa kulturowego UNESCO. **Po zawarciu pokoju westfalskiego, kończącego wojnę trzydziestoletnią (1618-1648), cesarz Ferdynand III Habsburg zezwolił luteranom na budowę skromnego, nietrwałego kościoła. W budowę zaangażowali się wszyscy świdniczanie, kościół stanął w 1657 roku po dziesięciu miesiącach budowy. Świątynia, która powstała w wyniku konfliktów religijnych, stała się symbolem pojednania i dziś zadziwia wytrzymałością nietrwałej drewnianej konstrukcji. Kościół, mieszczący 7500 wiernych, wzniesiony na planie krzyża ma prostą, szachulcową konstrukcję. W przepysznym barokowym wnętrzu dominują zdobienia, reliefy, rzeźby, malowidła i złoconia: drewniany ołtarz i ambona, organy z 1909 roku z projektem i ruchomymi figurkami, małe organy, malowidła na stropach i najstarszy zabytek w kościele – drewniana, polichromowana chrzcielnica z 1661 roku. Empory biegnące na kilku poziomach ozdobiły teksty z Biblii i sceny alegoryczne, epitafia, tarce cechowe, portrety mieszczan i herby szlachty. Uprzywilejowane rodziny miały swoje łóża, wśród nich wyróżnia się łóża Hochbergów.**

Więcej na: strzegom.pl, um.swidnica.pl

Kolorem granatowym zaznaczono atrakcje turystyczne współfinansowane ze środków programu Funduszu Małych Projektów w Euroregionie Glacensis w ramach programu Interreg V-A Polska Czechy 2014–2020.

Okres Świdnicki (www.powiat.swidnica.pl)

1 Historyczna trasa (10 km): Strzegom („Cesta kamene” **zprístupnění kulturního dědictví) – Krížová hora – Rogoźnica** (Muzeum Gross-Rosen Německý nacistický koncentrační a vyhlazovací tábor 1940–1945)

Ve **Strzegomiu** je možno při putování „Cestou kamene” poznat lokální přírodní a kulturní dědictví regionu, jež souvisí s tématem kamene. Jsou tu navrženy tematické trasy, na nichž se nacházejí expozice a památky související s kamennem, jakými jsou bazilika minor svatých apoštolů Petra a Pavla, nebo výstavy kamenných soch. Městu dominující bazilika je jedním z těch důležitějších národních gotických chrámů. Jeho významná architektonická a sochařská hodnota, stejně jako jeho impozantní rozměry, působí, že chrám má zásadní význam pro kulturní dědictví regionu. Bazilika postavená Maltézským řádem ve 14. století z žuly a čediče, v typu gotické baziliky slezské školy, uchvacuje mistrovstvím kamenných architektonických a sochařských detailů. Z města vede modrá trasa na **Křížovou horu**, nejvyšší v masivu Wzgórze Strzegomskie (354 m n.m.) se strmými svahy, jejíž kopulovitý vrchol ukončují čedičové skały. Kopec je cenný z přírodního hlediska, jeho vrchol a vrchní partie svahů pokrývá smíšený les, níže se nachází orná půda. **Zajímavost:** Geologická struktura hory způsobila, že na čedičích tvořících vrcholové skały a sutové náspý na svazích se vyvinula skupina skalních a teplo-

milných rostlin. **Na vrcholu, kam vedou žulové schody, je kamenná vyhlídková plošina a kříž, u stezek byly postaveny informační tabule a lavičky. Z vrcholu je vidět na masiv Ślęze a hory: Soví, Wałbrzyské, Kamienné a Kaczawské, dokonce na Śnieżku v Krkonoších. Trasa pak vede přes pole a lesy na svazích hory Jedlice do Rogoźnice na území někdejšího koncentračního tábora Gross-Rosen a do kamieniołomu se zachovalou infrastrukturou. V Gross-Rosen byli věznění zejména Židé, Poláci a Rusové, a ti pracovali v kamieniołomach při těžbě žuly. Táborem prošlo kolem 125 tisíců vězňů. Dochovala se táborová brána se strážnicemi, části oplocení, pec krematoria a místo exekuce – stěna smrti.**

2 Celodenní městská trasa po Świdnici: Muzeum dávného kupectví, katedrála, „Cesta kamene”, náměstí, obranné zdi a bašty, tvrz a hrad, Kostel Míru

Abyste se seznámili s památkami Świdnice, můžete postupovat podle žulových desek umístěných v chodníku, ale asi nejlepší bude využít audioprůvodce vypůjčené v Informčním centru na náměstí a samostatně si naplánovat prohlídku, jejíž délka bude přizpůsobena možnostem účastníků výletu. Nejdůležitější objekty jsou: jediné polské **Muzeum dávného kupectví**, **gotická Katedrála sv. Stanislava a Václava** z 14. století s nejvyšší věží ve Slezsku, kamennými kaplemi, podzemím, sochami a epitafy, **radniční věž** z 18. století a části „**Cesty kamene**“ s informačními tabulemi lákajícími k pohledu na městské památky z jiné perspektivy. Na Starém Městě je mnoho vysoce jakostních kamenných soch (barokní kašny v rozích náměstí, portály budov, fragmenty středověkých obranných zdí a bašty, smířící kříže, epitafy kolem Kostela Míru, zbytky svídnické tvrze a hradu Bolka II Svidnického). **Zajímavost:** Nejdůležitější památkou je evangelický **Kostel Míru Svaté Trojice**, největší dřevěný, barokní svatostánek v Evropě, zapsaný na seznamu objektů kulturního dědictví UNESCO. **Po uzavření vestfálského míru, ukončujícího třicetiletou válku (1618–1648), císař Ferdinand III Habsburský umožnil luteránům postavit skromý, netrvanlivý kostel. Do stavby se zapojili všichni obyvatelé Świdnice a tak byl kostel ukončen v roce 1657 po deseti měsících stam vby. Chrám, která vznikl následkem náboženských konfliktů, se stal symbolem usmíření a dnes překvapuje odolností málo trvanlivé dřevěné konstrukce. Kostel, do kterého se vejde 7500 věřících, byl postaven na půdorysu kříže, má jednoduou chodu hrzděnou konstrukci. V honosném barokním interiéru dominuje výzdoba, reliefy, skulptury, malby a pozlacení: dřevěný oltář a kazatelna, varhany z 1909 roku s varhanní skříň a pohyblivými figurkami, malé varhany, malby na stropěch a nejstarší památka v kostele – dřevěná, polychromovaná křtitelnice z 1661 roku. Empory táhnoucí se na několika úrovních zdobí texty z bible a alegorické scény, epitafy, cechovní štíty, portréty měšťanů a panské erby. Privilegované rodiny měly svoje lóže, mezi kterými se vyjímalá lóže Hochbergů.**

Více na: strzegom.pl, um.swidnica.pl

Červenou barvou byly vyznačeny turistické atrakce spolufinancované z prostředků programu Fondu mikroprojektů v Euroregionu Glacensis v rámci programu Interreg V-A Polsko Česko 2014–2020.